

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра психології та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Гейко Є. В.

« 04 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.Б. 1.2.3. Психодіагностика

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Психологія (практична психологія)

(назва)

Форма навчання денна, заочна

(денна, заочна,)

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психодіагностика**» _____
(назва навчальної дисципліни)
розроблена на основі освітньо-професійної програми _____
Психологія (практична психологія) _____,
(назва ОПП)
навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня
магістр _____ за спеціальністю **053 Психологія** _____
(шифр і назва спеціальності)

Строк навчання: 1 рік 10 місяців

Розробники:

Горська Г.О., канд. психол. наук, доцент кафедри практичної психології

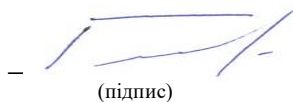

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри психології та соціальної роботи

Протокол від « 4 » серпня 2023 року №1

В.о.завідувача кафедри

(підпис)

Гейко Є.В.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Психодіагностика» для студентів спеціальності 053 Психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти ОПП Психологія (практична психологія). – ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. – 21 с.

© Горська Г.О., 2023 рік
© ЦДУ імені В. Винниченка,
2023 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Нормативна (бакалаврська програма)	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (назва)	Спеціальність: <u>053 Психологія</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		I	I
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітня програма: <u>Психологія</u> <u>(практична психологія)</u> (шифр і назва)	18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
	36 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	год.	год.	
	Самостійна робота		
	66 год.	108 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	год.		
	Вид контролю:		
Екзамен	Екзамен		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є підготовка майбутнього магістра-психолога до здійснення психодіагностичної роботи для моніторингу розвитку особистості; у сфері психологічної служби, зокрема закладів освіти. Програма курсу спрямована на формування у студентів теоретичних знань щодо змісту психодіагностики як науки та практичних умінь обстеження психіки особистості на різних етапах вікового розвитку. Студент повинен навчитись користуватись уже апробованими і стандартизованими діагностичними методами та методиками, а також самостійно конструювати потрібні малоформалізовані методики.

Завдання курсу психодіагностики:

1. Сформувати розуміння студентами місця і ролі психодіагностики в структурі практичної психології та психологічної допомоги особистості;
2. Озброїти студентів знаннями принципів та методів психодіагностичного дослідження особистості на різних етапах онтогенезу та вміннями самостійно застосовувати їх при розв'язанні науково-дослідницьких та прикладних завдань;
3. Сприяти формуванню у студентів професійно-значущих якостей особистості практичного психолога та творчого ставлення до психодіагностичної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

загальні	спеціальні (фахові)
<p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>	<p>СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.</p> <p>СК 2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.</p> <p>СК 3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.</p> <p>СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p>

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПР 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах.

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності

ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи психодіагностики

Тема 1. Поняття про психодіагностику

Предмет психодіагностики. Наукова психодіагностика і психодіагностична практика. Принципи психодіагностики. Зв'язок психодіагностики з іншими науками, галузями психології. Галузі психодіагностики. Проблеми та завдання психологічної діагностики на сучасному етапі розвитку суспільства та освіти. Місце психодіагностики в структурі шкільної психологічної служби. Зв'язок діагностичної та корекційно-розвивальної роботи.

Тема 2. Історія психодіагностики

Джерела психодіагностики. Розвиток засобів психодіагностики в експериментальній та диференціальній психології (В.Вундт, Ф.Гальтон, В.Штерн). Становлення психодіагностики у XIX ст.

Виникнення тестування. Дослідження Дж.Кеттелла, А.Біне, Д.Векслера. Розвиток психодіагностики у 20-30 роках XX ст. Проективна техніка (Г.Роршах, Х.Морган, Г.Мюррей). Основні здобутки зарубіжної психодіагностики другої половини XX ст.

Розвиток вітчизняної психодіагностики в дорадянський період (Г.Россолімо, О.Лазурський). Психотехніка та педологічні дослідження в галузі психодіагностики в 30-ті роки XX ст. Здобутки вітчизняної психодіагностики 60-90 років XX ст. (Л.Т.Ямпольський, О.Є.Лічко, Л.М.Собчик, В.В.Столін, Л.Ф.Бурлачук та інш.)

Тема 3. Характеристика психодіагностичного інструментарію

Характеристика діагностичних процедур. Класифікація та критерії аналізу діагностичних процедур. Стратегії розробки діагностичних засобів.

Методики високого рівня формалізації: тести, опитувальники, проективна техніка, психофізіологічні методики. Класифікація психодіагностичних тестових методик. Малоформалізовані методики: процедури спостереження, опитування, аналіз продуктів діяльності.

Психометричні основи психодіагностики. Валідність як характеристика діагностичних методик. Види валідності. Стандартизація діагностичних методик. Види стандартизованості. Надійність і точність психодіагностичного інструментарію. Типи надійності.

Тема 4. Характеристика психодіагностичного процесу

Завдання психодіагностичного дослідження (при розв'язанні науково-дослідних та практичних завдань). Підготовка та організація дослідження. Етапи процесу психодіагностичного обстеження. Психологічний діагноз. Будова і типи діагнозу. Типи діагностичних даних (L, Q, T). Психологічна характеристика ситуацій психодіагностичного обстеження (ситуації клієнта та експертизи).

Основні права та обов'язки практичного психолога у сфері діагностики. Основні принципи професійної етики: об'єктивність, відповідальність, компетентність, конфіденційність, благополуччя клієнта, морально-позитивний ефект дослідження.

Вимоги до користувачів психодіагностичних методик.

РОЗДІЛ 2. Діагностика психічного розвитку

Тема 5. Діагностика психічного розвитку дошкільників

Особливості діагностики психічного розвитку дітей раннього віку. Шкали

розвитку немовлят. Методичні прийоми дослідження немовлят Д.Лешлі, Н.Бейлі, Визначення психологічного віку дітей. Методика В.Манової-Томової. Тестові випробування в діагностиці дітей перших трьох років життя. Тести Стенфорд-Біне, дошки Сегена.

Вимоги до психодіагностичного обстеження дошкільників. Діагностичне інтерв'ю (Й.Шванцара). Опитувальники для батьків у психодіагностиці дошкільників. Дослідження розумового розвитку дошкільників. Дослідження особистості та міжособистісних стосунків дошкільників.

Тема 6. Діагностика готовності до школи

Теоретичні передумови визначення шкільної зрілості. Структура шкільної зрілості. Проблеми визначення шкільної зрілості. Дослідження шкільної зрілості Я.Йрасека, А.Керна. Методики визначення рівня сформованості передумов навчальної діяльності.

Інтелектуальна готовність та її дослідження. Показники затримки психічного розвитку та їх визначення. Особистісна (соціальна) шкільна зрілість та її визначення. Характеристика діагностичного інструментарію. Експертна оцінка визначення рівня готовності до школи.

Тема 7. Діагностика у загальноосвітніх навчальних закладах

Особливості психодіагностики молодших школярів. Характеристика діагностичного інструментарію для дослідження психіки молодших школярів. Оцінка особливостей пізнавальної сфери молодших школярів: уваги, пам'яті, мислення, мовлення, уяви. Діагностика особистості в молодшому шкільному віці.

Вікові особливості підлітків, які зумовлюють специфіку їх діагностування. Добір діагностичного інструментарію для обстеження підлітків. Діагностика готовності до навчання у середній школі. Основні проблеми вікового розвитку підлітків та їх вияв.

Психологічні особливості раннього юнацького віку в контексті їх діагностування. Труднощі формування особистості старшокласника та їх діагностика. Профдіагностика та профконсультування у старших класах.

Тема 8. Діагностика міжособистісних стосунків у групі

Класифікація методичних прийомів діагностики міжособистісних стосунків. Діагностика міжособистісних відношень на основі суб'єктивних переваг. Соціометрія, референтометрія, їх практичне застосування. Методики непрямой оцінки міжособистісних стосунків.

Техніки спостереження та символічного моделювання. Анкетні методики визначення міжособистісних стосунків. Шкала психологічної близькості, визначення індексу групової згуртованості Сішора, визначення ЦОС, психологічного клімату в групі, методика соціально-психологічної самоатестації групи.

РОЗДІЛ 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей

Тема 9. Діагностика сприймання та уваги

Особливості сприймання та їх місце в пізнавальній діяльності. Методики дослідження сприймання у обстежуваних різних вікових груп. Діагностика спостережливості. Визначення індивідуальних особливостей сприймання.

Увага як об'єкт психодіагностики. Неуважність. Завдання і технології дослідження уваги в навчальному процесі. Методики оцінки властивостей уваги: "Коректурна проба"; „Кільця Ландольта"; методики Мюнстенберга, П'єрона-Рузера; "Червоно-чорні таблиці"; "Розстановка чисел"; визначення об'єму уваги.

Тема 10. Діагностика пам'яті

Проблеми запам'ятовування і збереження інформації в навчальному процесі. Параметри дослідження пам'яті. Технології дослідження пам'яті.

Методики визначення обсягу пам'яті; продуктивності зорового та слухового запам'ятовування; опосередкованого, довільного і мимовільного запам'ятовування. Діагностика короткочасної та довготривалої пам'яті. Дослідження образної і словесно-логічної пам'яті; визначення домінуючого типу запам'ятовування.

Визначення індивідуальних особливостей пам'яті.

Тема 11. Діагностика мислення

Дослідження видів мислення: наочно-образного, абстрактного; творчого, репродуктивного. Вияв індивідуальних особливостей мисленнєвої діяльності.

Вербальні та невербальні методики обстеження мислення.

Діагностика властивостей мислення: логіки, гнучкості, швидкості, інтелектуальної лабільності. Методики операцій мислення: аналізу, узагальнення, порівняння, класифікації.

Тема 12. Діагностика уяви та креативності

Поняття креативності та творчих здібностей особистості. Напрями дослідження креативності та її вияву. Ступінь регламентованості завдань як основа класифікації діагностики творчих здібностей.

Тести креативності: Дж.Гілфорда, Е.П.Торренса. Дослідження С.Медніка (РАТ). Діагностика уяви та рівня розвитку фантазії. Діагностичні методики психодіагностики уяви і творчості дітей та дорослих.

Тема 13. Діагностика інтелекту

Інтелект та розумовий розвиток: основні поняття, теорії, підходи. Теоретичні проблеми діагностики інтелекту. Зміст тестів Д.Векслера, Р.Амтхауера, Р.Б.Кеттела. Завдання, обробка результатів. Прогресивні матриці Равена. Тест Г.Айзенка (вербальний та невербальний) визначення інтелектуальних здібностей.

Вітчизняні дослідження у галузі діагностики розумового розвитку. Шкільний тест розумового розвитку (ШТРР): зміст субтестів, процедура обстеження і обробки результатів. Психокорекційні можливості ШТРР.

РОЗДІЛ 4. Психодіагностика особистості

Тема 14. Психодіагностика рис особистості

Теоретичні проблеми діагностики властивостей особистості. Ієрархічне багатомірне визначення рис. Ситуативність вияву рис особистості.

Діагностика конституційних диспозицій. Зміст методик Я.Стреляу, В.Русалова, тести-опитувальники Г.Айзенка (MPI, EPI, EPQ), опитувальник РХТ (Риси Характеру і Темпераменту).

Дослідження соціально обумовлених диспозицій. Дослідження окремих рис особистості. Методики діагностики тривожності. Методики діагностики агресивності. Методики діагностики комунікативних властивостей особистості.

Тема 15. Комплексні методики діагностики особистості

Поняття про багатовимірне дослідження особистості. Комплексні методики діагностики особистості. Особистісний опитувальник 16 PF (Р.Кеттелл) та його модифікації. Психодіагностичний тест (ПДТ) Л.Т.Ямпольського.

Міннесотський багатоаспектний особистісний опитувальник (ММРІ) та його версії: ММІЛ, СМІЛ, Мини-мульти.

Тема 16. Психодіагностика станів та порушень поведінки

Психічні стани та емоції як об'єкт діагностики. Методики виявлення станів особистості. Аналіз діагностичного інструментарію дослідження емоційно-особистісної дезадаптації та відхилень у поведінці. Методики вияву депресивних та невротичних станів особистості.

Дезадаптованість як об'єкт психодіагностики. Засоби вияву стану дезадаптованості особистості. «Карта спостережень Д.Стотта»; схема спостереження Шюрера-Смекала.

Патохарактерологічний діагностичний опитувальник (ПДО) А.Е.Лічко. Діагностика акцентуацій за допомогою опитувальника Леонгарда-Шмішека. Методика аутоідентифікації акцентуацій характеру Е.Г.Ейдемільера.

Тема 17. Діагностика спрямованості особистості

Теоретичні огляд проблеми діагностики структурних компонентів спрямованості особистості. Діагностика спрямованості, стану задоволеності основних потреб, ціннісних орієнтацій (В.Рокіч).

Мотивація як об'єкт психодіагностики. Аналіз прийомів діагностики мотивації. Особистісні опитувальники мотивації досягнення, прагнення до успіхів, афіліації, схвалення. Діагностика емоційних станів особистості.

Психодіагностика професійної спрямованості. Диференціально-діагностичний опитувальник (Є.О.Клімов). Визначення професійної спрямованості особистості. Дослідження пізнавальних інтересів: карта інтересів (А.Е.Голомшток).

Тема 18. Психодіагностика самосвідомості

Самосвідомість як об'єкт психодіагностики. Будова “Я-концепції” та феноменологія самосвідомості. Методи вивчення самосвідомості: короткий огляд. Стандартизовані самозвіти: шкали “Я-концепції”, контрольні списки. Нестандартизовані самозвіти: тест двадцяти тверджень.

Тест-опитувальник самовідношення (В. Столін) Шкали самоцінки С.Я.Рубінштейн, М.Розенберга. Дослідження рівня домагань. Інші методики дослідження самосвідомості: семантичний диференціал Ч.Осгуда, Q-сортування В.Стефансона. Методи вимірювання локусу контролю: шкала Дж. Роттера та її модифікації.

Теоретичні основи техніки репертуарних решіток (РР). Принципи побудови репертуарного тесту рольових конструктів Дж.Келлі (принцип біполярності конструкта, принцип діапазону застосування конструкта, принцип індивідуальності). Елементи. Репертуарні матриці. Рангова та оціночна решітки. Якісний та кількісний аналіз результатів обстеження у техніці репертуарних решіток.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1. Теоретичні основи психодіагностики								
Тема 1. Поняття про психодіагностику	7	2	2	3	7	1		6
Тема 2. Історія психодіагностики	7	2	2	3	7		1	6
Тема 3. Характеристика психодіагностичного інструментарію	7	2	2	3	7	1		6
Тема 4. Характеристика психодіагностичного процесу	7	2	2	3	7		1	6
Разом за Розділом 1:	28	8	8	12	28	2	2	24
Розділ 2. Діагностика психічного розвитку								
Тема 5. Діагностика психічного розвитку дошкільників	7	1	2	4	7	1		6
Тема 6. Діагностика готовності до школи	7	1	2	4	6			6
Тема 7. Діагностика у загально-освітніх навчальних закладах	7	2	2	3	7	1		6
Тема 8. Діагностика міжособистісних стосунків у групі	7	2	2	3	6			6
Разом за Розділом 2:	28	6	8	14	26	2	-	24
Розділ 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей								
Тема 9. Діагностика сприймання та уваги	7	1	2	4	7		1	6
Тема 10. Діагностика пам'яті	6		2	4	6			6
Тема 11. Діагностика мислення	6		2	4	6			6
Тема 12. Діагностика уяви та креативності	6		2	4	6			6
Тема 13. Діагностика інтелекту	7	1	2	4	7		1	6
Разом за Розділом 3:	32	2	10	20	32		2	30
Розділ 4. Психодіагностика особистості								
Тема 14. Психодіагностика рис особистості	8	2	2	4	8	2		6
Тема 15. Комплексні методики діагностики особистості	6		2	4	7		1	6
Тема 16. Діагностика станів та порушень поведінки	6		2	4	6			6
Тема 17. Дослідження спрямованості особистості	6		2	4	7		1	6
Тема 18. Психодіагностика самосвідомості	6		2	4	6			6
Разом за Розділом 4:	32	2	10	20	34	2	2	30
Усього годин	120	18	36	66	120	6	6	108

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психодіагностики		
1.	Поняття про психодіагностику	2
2.	Історія психодіагностики	2
3.	Характеристика психодіагностичного інструментарію	2
4.	Характеристика психодіагностичного процесу	2
Змістовий модуль 2. Діагностика психічного розвитку		
5.	Діагностика психічного розвитку дошкільників	1
6.	Діагностика готовності до школи	1
7.	Діагностика у загальноосвітніх навчальних закладах	2
8.	Діагностика міжособистісних стосунків у групі	2
Змістовий модуль 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей		
9.	Діагностика сприймання та уваги	1
10.	Діагностика пам'яті	
11.	Діагностика мислення	
12.	Діагностика уяви та креативності	
13.	Діагностика інтелекту	1
Змістовий модуль 4. Психодіагностика особистості		
14.	Психодіагностика рис особистості	2
15.	Комплексні методики діагностики особистості	
16.	Діагностика станів та порушень поведінки	
17.	Дослідження спрямованості особистості	
18.	Психодіагностика самосвідомості	
	Разом	18

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психодіагностики		
1.	Поняття про психодіагностику	1
2.	Історія психодіагностики	
3.	Характеристика психодіагностичного інструментарію	1
4.	Характеристика психодіагностичного процесу	
Змістовий модуль 2. Діагностика психічного розвитку		
5.	Діагностика психічного розвитку дошкільників	1
6.	Діагностика готовності до школи	
7.	Діагностика у загальноосвітніх навчальних закладах	1
8.	Діагностика міжособистісних стосунків у групі	

Змістовий модуль 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей		
9.	Діагностика сприймання та уваги	
10.	Діагностика пам'яті	
11.	Діагностика мислення	
12.	Діагностика уяви та креативності	
13.	Діагностика інтелекту	
Змістовий модуль 4. Психодіагностика особистості		
14.	Психодіагностика рис особистості	2
15.	Комплексні методики діагностики особистості	
16.	Діагностика станів та порушень поведінки	
17.	Дослідження спрямованості особистості	
18.	Психодіагностика самосвідомості	
	Разом	6

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психодіагностики		
1.	Поняття про психодіагностику	2
2.	Історія психодіагностики	2
3.	Характеристика психодіагностичного інструментарію	2
4.	Характеристика психодіагностичного процесу	2
Змістовий модуль 2. Діагностика психічного розвитку		
5.	Діагностика психічного розвитку дошкільників	2
6.	Діагностика готовності до школи	2
7.	Діагностика у загальноосвітніх навчальних закладах	2
8.	Діагностика міжособистісних стосунків у групі	2
Змістовий модуль 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей		
9.	Діагностика сприймання та уваги	2
10.	Діагностика пам'яті	2
11.	Діагностика мислення	2
12.	Діагностика уяви та креативності	2
13.	Діагностика інтелекту	2
Змістовий модуль 4. Психодіагностика особистості		
14.	Психодіагностика рис особистості	2
15.	Комплексні методики діагностики особистості	2
16.	Діагностика станів та порушень поведінки	2
17.	Дослідження спрямованості особистості	2
18.	Психодіагностика самосвідомості	2
	Разом	36

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психодіагностики		
1.	Поняття про психодіагностику	
2.	Історія психодіагностики	1
3.	Характеристика психодіагностичного інструментарію	
4.	Характеристика психодіагностичного процесу	1
Змістовий модуль 2. Діагностика психічного розвитку		
5.	Діагностика психічного розвитку дошкільників	
6.	Діагностика готовності до школи	
7.	Діагностика у загальноосвітніх навчальних закладах	
8.	Діагностика міжособистісних стосунків у групі	
Змістовий модуль 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей		
9.	Діагностика сприймання та уваги	1
10.	Діагностика пам'яті	
11.	Діагностика мислення	
12.	Діагностика уяви та креативності	
13.	Діагностика інтелекту	1
Змістовий модуль 4. Психодіагностика особистості		
14.	Психодіагностика рис особистості	1
15.	Комплексні методики діагностики особистості	
16.	Діагностика станів та порушень поведінки	1
17.	Дослідження спрямованості особистості	
18.	Психодіагностика самосвідомості	
	Разом	6

4.3. Теми лабораторних занять

4.3.1 денна форма навчання – *не передбачено*

4.3.2 заочна форма навчання – *не передбачено*

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психодіагностики		
1.	Поняття про психодіагностику – опрацювання теоретичного матеріалу	3
2.	Історія психодіагностики – опрацювання теоретичного матеріалу	3
3.	Характеристика психодіагностичного інструментарію – опрацювання теоретичного матеріалу; розробка малоформалізованих методик	3

4.	Характеристика психодіагностичного процесу – опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка плану психодіагностичної роботи	3
Змістовий модуль 2. Діагностика психічного розвитку		
5.	Діагностика психічного розвитку дошкільників – опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка каталогу діагностичного інструментарію	4
6.	Діагностика готовності до школи – опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка каталогу діагностичного інструментарію	4
7.	Психодіагностика у загальноосвітніх навчальних закладах – опрацювання теоретичного матеріалу; планування діагностичного обстеження	3
8.	Психодіагностика міжособистісних стосунків у групі – опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка каталогу діагностичного інструментарію	3
Змістовий модуль 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей		
9.	Діагностика сприймання та уваги – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
10.	Діагностика пам'яті – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
11.	Діагностика мислення – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
12.	Діагностика уяви та креативності – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
13.	Діагностика інтелекту – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
Змістовий модуль 4. Психодіагностика особистості		
14.	Психодіагностика рис особистості – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
15.	Комплексні методики діагностики особистості – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
16.	Психодіагностика станів та порушень поведінки – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
17.	Дослідження спрямованості особистості – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
18.	Психодіагностика самосвідомості – підготовка каталогу діагностичного інструментарію; проведення діагностичного обстеження	4
Разом		66

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психодіагностики		
1.	Поняття про психодіагностику	6
2.	Історія психодіагностики	6
3.	Характеристика психодіагностичного інструментарію	6
4.	Характеристика психодіагностичного процесу	6
Змістовий модуль 2. Діагностика психічного розвитку		
5.	Діагностика психічного розвитку дошкільників: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
6.	Діагностика готовності до школи: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
7.	Діагностика у загальноосвітніх навчальних закладах	6
8.	Діагностика міжособистісних стосунків у групі: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
Змістовий модуль 3. Психологічна діагностика пізнавальних здібностей		
9.	Діагностика сприймання та уваги: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
10.	Діагностика пам'яті: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
11.	Діагностика мислення: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
12.	Діагностика уяви та креативності: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
13.	Діагностика інтелекту: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
Змістовий модуль 4. Психодіагностика особистості		
14.	Психодіагностика рис особистості: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
15.	Комплексні методики діагностики особистості: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
16.	Діагностика станів та порушень поведінки: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
17.	Дослідження спрямованості особистості: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
18.	Психодіагностика самосвідомості: підготовка каталогу діагностичного інструментарію	6
	Разом	108

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Психодіагностика» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (практичні завдання – проведення психодіагностичних обстежень).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання реальних ситуацій діагностичного обстеження;
- мозковий штурм;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- усне рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- дослідницькі роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання з використанням діагностичного інструментарію.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю* є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню

можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. **Завданням підсумкового контролю** є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Підсумковий контроль (екзамен) проводиться у формі тестових завдань.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Загальне поняття про психодіагностику як науку. Характеристика галузей психодіагностики.
2. Методологічні принципи психодіагностики.
3. Теоретичні та прикладні завдання психодіагностики.
4. Психодіагностика як складова психологічної служби закладів освіти.
5. Вимоги до вивчення психологічних особливостей учнів у навчально-виховному процесі.
6. Джерела та історія становлення психодіагностики як науки до ХХ ст.
7. Розвиток зарубіжної психодіагностики у ХХ ст.
8. Розвиток вітчизняної психодіагностики у ХХ ст.
9. Характеристика методик високого рівня формалізації.
10. Характеристика малоформалізованих методик.
11. Спостереження. Організація стандартизованого спостереження.
12. Опитування, вимоги до опитування. Розробка анкети.
13. Критерії аналізу та класифікації психодіагностичних методик.
14. Стратегії розробки діагностичних засобів.
15. Характеристика тестів інтелекту. Приклади тестів інтелекту.
16. Характеристика тестів здібностей. Приклади тестів здібностей.
17. Характеристика тестів креативності. Приклади тестів креативності.
18. Характеристика тестів досягнення. Приклади тестів досягнення.
19. Характеристика особистісних тестів. Приклади особистісних тестів.
20. Форма психологічного тестування. Вимоги до тестування.
21. Комп'ютерна психодіагностика.
22. Психометричні вимоги до побудови психодіагностичних методик: стандартизація, надійність.
23. Психометричні вимоги до побудови психодіагностичних методик: валідність, репрезентативність.
24. Характеристика етапів психодіагностичного обстеження.
25. Психологічний діагноз. Будова та типи діагнозу.
26. Характеристика ситуацій психодіагностичного обстеження.
27. Етичні норми психодіагностики.
28. Психодіагностична документація практичного психолога закладів освіти.
29. Психодіагностика розвитку немовлят та дітей раннього віку. Приклади шкал розвитку.
30. Особливості психодіагностики дошкільників. Діагностичне інтерв'ю.

31. Діагностика розумового розвитку дошкільників: тест Біне-Сімона, комплекс методик Л.Венгера.
32. Методики діагностики сприймання дошкільників.
33. Методики діагностики уваги дошкільників.
34. Методики діагностики пам'яті дошкільників.
35. Методики оцінки образного та наочно-дійового мислення дошкільників.
36. Методики діагностики уяви дошкільників.
37. Психодіагностика особистості та міжособистісних стосунків дошкільників.
38. Діагностика готовності дитини до навчання. Організація діагностування при вступі дітей до школи.
39. Методики визначення загальної шкільної зрілості.
40. Діагностика особистісної готовності дитини до навчання.
41. Діагностика пізнавальної готовності дитини до навчання.
42. Система діагностичних мінімумів у середній загальноосвітній школі.
43. Психолого-педагогічний статус учня та його параметри.
44. Особливості психодіагностики молодших школярів.
45. Методики діагностики сприймання молодших школярів.
46. Методики діагностики уваги молодших школярів.
47. Методики діагностики пам'яті молодших школярів.
48. Методики діагностики мислення молодших школярів.
49. Методики діагностики уяви молодших школярів.
50. Методики діагностики особистості молодшого школяра.
51. Психодіагностика міжособистісних стосунків молодших школярів.
52. Психодіагностика в роботі психолога з підлітками. Сфери діагностики психіки підлітків (Дубровіна І.В., Рогов Є.І.)
53. Група як об'єкт психодіагностики. Параметри (показники) вивчення групи.
54. Систематизація методик вивчення групи.
55. Діагностика міжособистісних взаємин на основі суб'єктивних переваг.
56. Визначення рівня групової згуртованості.
57. Методики виявлення ступеня задоволеності колективом.
58. Вивчення психологічного клімату групи.
59. Психодіагностика в роботі психолога зі старшокласниками. Рівні аналізу труднощів психічного розвитку старшокласників та їх показники (Рогов Є.І.).
60. Застосування діагностичних методів у профконсультуванні.
61. Діагностика уваги підлітків та старшокласників.
62. Діагностика спостережливості підлітків та старшокласників.
63. Діагностика мислення підлітків та старшокласників.
64. Діагностика пам'яті підлітків та старшокласників.
65. Діагностика уяви підлітків та старшокласників.
66. Діагностика розумового розвитку за допомогою ШТУР.
67. Характеристика тестів інтелекту Дж. Равена, Р.Кеттела,
68. Характеристика тесту інтелекту Г.Айзенка.
69. Характеристика тесту інтелекту Д.Векслера.
70. Характеристика тесту інтелекту Р.Амтхауера.
71. Психодіагностика рис особистості. Проблеми психодіагностики рис.
72. Діагностика конституційних диспозицій (Тест Я.Стреляу, опитувальник В.М.Русалова, «Формула темпераменту» А.Белова).
73. Характеристика особистісних опитувальників Г.Айзенка (MPI, EPI, EPQ).
74. Діагностика тривожності.

75. Діагностика агресивності.
76. Дослідження егоцентризму та емпатії.
77. Опитувальник Т.Лірі.
78. Методики дослідження комунікативних властивостей особистості.
79. 16 факторний особистісний опитувальник Р.Кеттела та його модифікації.
80. ММРІ та його модифікації. Міні-мульти.
81. Тест-опитувальник Л. Ямпольського.
82. Методики діагностики психічних станів, оцінки настрою.
83. Оцінка нервово-психічного напруження, астенії, зниженого настрою.
84. Методики діагностики депресивних станів, невротизації.
85. Діагностика дезадаптації. „Карта спостережень Д.Стотта”.
86. Методики діагностики акцентуацій характеру (методика Е.Ейдемільера, характерологічний опитувальник Леонгарда-Шмішека).
87. Патохарактерологічний діагностичний опитувальник (Лічко А.Є.)
88. Мотивація як об’єкт психодіагностики. Характеристика діагностичного інструментарію дослідження мотивації.
89. Методики діагностики стану задоволеності основних потреб, ціннісних орієнтацій та спрямованості особистості.
90. Методики діагностики професійних інтересів та професійної спрямованості.
91. Тести-опитувальники вимірювання мотивації досягнення та прагнення до успіху.
92. Тести-опитувальники вимірювання мотивації схвалення та афіліації.
93. Тест фрустрації С.Розенцвейга.
94. Самосвідомість як об’єкт психодіагностики. Загальна характеристика методів дослідження самосвідомості.
95. Самозвіти як метод діагностики самосвідомості.
96. Опитувальники в діагностиці самосвідомості.
97. Методики визначення самооцінки.
98. Діагностика рівня домагань.
99. Теоретичні основи побудови техніки рольових конструктів Дж. Келлі.
100. Процедура діагностики особистості за допомогою методу репертуарних решіток.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий контроль (тест/усний екзамен)	Сума
Розділ 1 (Теми 1 – 4)			Розділ 2 (Теми 5 – 8)			Розділ 3 (Теми 9 – 13)			Розділ 4 (Теми 14 – 18)				
Теоретичний матеріал	Практичні завдання	Самостійна робота	Теоретичний матеріал	Практичні завдання	Самостійна робота	Теоретичний матеріал	Практичні завдання	Самостійна робота	Теоретичний матеріал	Практичні завдання	Самостійна робота		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незадовільно
1-34	незадовільно

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб: Питер, 2002.
2. Базовий компонент професійної діяльності практичного психолога ПТНЗ: методичний посібник / Мушинський В.П., Піковець Л.Г., Берестюк М.В., Савельєва Н.В, та ін. – Дніпропетровськ, 2014.
3. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Питер, 2001.
4. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика. – СПб.: Питер, 2002.
5. Галян І.М. Психодиагностика: навч. посіб. – К.: Академвидав, 2009.
6. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості: Навч.-метод. посібник / А.Б.Неурова, О.С.Капінус, Т.Л.Грицевич. – Львів: НАСВ, 2016.
7. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодиагностика: Навч. посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004.
8. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2012.
9. Методики вивчення повсякденного стресу і способів розв'язання кризових життєвих ситуацій / О. Я. Кляпець, Б. П. Лазоренко, Л. А. Лепіхова, В. В. Савінов ; За ред. Т. М. Титаренко. – К.: Міленіум, 2009.
10. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: Навч. посібник. – К.: «Слово», 2009.
11. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000.
12. Психолого-педагогічна діагностика школярів / Упор. О.Л.Співак. – Х.:Ранок – НТ, 2007.
13. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодиагностика: підручник. – К.: «Слово», 2013.
14. Туріщева Л.В. Настільна книга шкільного психолога: навч.-метод. посібник. – Х.: Основа, 2008.

Допоміжна

1. Адаптація дитини до школи / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій)
2. Гільбух Ю.З. Темперамент і пізнавальні здібності школяра: Психологія, діагностика, педагогіка.- К.: Ін-т психології АПН України, 1993.
3. Головань Н. О. Ми готові до школи? – Кіровоград, 1994.
4. Готовність дитини до навчання / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій)
5. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко та ін.; за заг. ред. В. Г. Панка. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018.
6. Інтелектуальні здібності дитини / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій)
7. Общая психодиагностика / Под ред. А. А. Бодалева, В.В.Столина. – М.: МГУ, 1987.
8. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: Навч. посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2017.
9. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій)
10. Розвиток пізнавальних процесів дитини / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій)
11. Терлецька Л.Г. Шкільна психодіагностика. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003.

5.2. Методичне забезпечення

1. Анотований список психодіагностичних методик для опрацювання.
2. Діагностика пізнавальної сфери молодших школярів: Метод. рекомендації / За ред. Г.О.Горської – Кіровоград: ПП «Авангард», 2012. – 68 с.

5.3. Інформаційні ресурси (перелік інформаційних ресурсів)

http://similarminds.com/personality_tests.html
<http://www.ipsyhexpts.com/>
<http://www.socialpsychology.org/expts.htm>
<http://psylib.org.ua/books/index.htm>
<http://www.psybase.pu.ru/index.php>
<http://www.psych.uni.edu/psychexps/>
<http://www.statmethods.net/index.html>
<http://www.depts.ttu.edu/hs/research/reifman/qic.htm>
<http://www.ocf.berkeley.edu/~johnlab/bfi.htm>
<http://www.psychologie.uzh.ch/sowi/Ulf/Lab/WebExpPsyLab.html>
<http://psyfactor.org/lib/dyuk1.htm>
<http://psylist.net/praktikum/00096.htm>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №6 від 28.11.2023).